

תקנות התכנון והבניה (כשירות בקר מורשה לבריאות), התשע"ח-2018

בתוקף סמכותי לפי סעיף 158כב(א) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965¹ (להלן - החוק) אני מתקין תקנות אלה:

- הגדרות 1. בתקנות אלה –
- "בקר מורשה בריאות" – בקר במכון בקרה כמשמעותו בסעיף 158יט(ב) לחוק, שהוא בקר מורשה לפי סעיף 158כא(א)(1) לחוק;
- "המנהל" - המנהל הכללי של משרד הבריאות או עובד בכיר מעובדי משרדו שהוא הסמיך לעניין תקנות אלה, כולן או חלקן;
- "המשרד" – משרד הבריאות;
- "מרשם ההנדסאים והטכנאים המוסמכים" – כמשמעותו בחוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012²;
- "פנקס המהנדסים והאדריכלים" – כהגדרתו בחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958³.
- "קורס הכשרה" – קורס להכשרת בקרים מורשים בריאות שנערך על ידי המשרד או קורס הכשרה שאישר המנהל, לעניין סוג מבנים אחד או יותר.
- תנאי כשירות 2. ההכשרה ותנאי הכשירות הנוסף שבהם נדרש לעמוד בקר מורשה בריאות הם:
- נוסף והכשרה
- (א) הוא בעל ניסיון מקצועי של חמש שנים לפחות בתחום תכנון מבנים או רישוי הבנייה, באחד או יותר מהתחומים הבאים, החל ממועד רישומו במרשם ההנדסאים והטכנאים המוסמכים או בפנקס המהנדסים והאדריכלים:
- (1) מבני ציבור;
- (2) עסקי מזון;
- (3) קניונים;

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307; התשע"ד, עמ' 474; התשע"ח, עמ' 244.
² ס"ח התשע"ג, עמ' 18.
³ ס"ח התשי"ח, עמ' 108.

(4) בתי מלון.

(ב) הוא סיים בהצלחה קורס הכשרה ועמד בבחינות בהתאם לסוג ההכשרה ולתנאיה וקיבל תעודה מטעם המשרד, לפי סוג הכשרתו, המעידה על כך; קורס הכשרה כאמור ייקבע על ידי המנהל ויכול שיכלול, בין היתר, תרגול מעשי, וכן יכלול הכשרה עיונית ובחינות.

(א) לשם שמירה על כשירות מקצועית ישתתף בקר מורשה בריאות בהשתלמויות לשמירת כשירות מקצועית, בהתאם לתנאי ההשתלמות, שייערכו על ידי המשרד מעת לעת, והודעה בנוגע אליהם תימסר לו זמן סביר מראש.

(ב) בקר מורשה בריאות שאינו עומד בתנאי שמירת הכשירות כאמור בתקנת משנה (א), לא ישמש כבקר מורשה בריאות עד שיסיים בהצלחה הליך חזרה לכשירות מקצועית כמפורט להלן:

(1) אם טרם חלפו שנתיים מהמועד בו לא עמד בתנאי שמירת הכשרות האמור – הוא השלים השתתפותו בהשתלמות חלופית באותו נושא;

(2) אם חלפו שנתיים מהמועד בו לא עמד בתנאי שמירת הכשרות האמור - הוא השלים השתתפותו בהשתלמות חלופית באותו נושא, וכן עבר בהצלחה בחינה נוספת שיקבע המנהל.

(א) בקר מורשה בריאות אשר לא עסק בפועל בתפקידו במשך 5 שנים רצופות מהמועד בו סיים את קורס ההכשרה – תפקע כשירותו כבקר מורשה בריאות.

(ב) בקר מורשה בריאות אשר פקעה כשירותו כאמור בתקנת משנה (א), יוכל לחדש את כשירותו לאחר סיום קורס הכשרה נוסף בהתאם לתקנה 2(ב).

3. שמירת כשירות
מקצועית

4. פקיעת כשירות

בנימין נתניהו
שר הבריאות

התשע"ח _____
(2018 _____)
(חמ -)

דברי הסבר

תיקון 101 לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק"), כולל בין היתר, הוראות בדבר הקמת מכוני בקרה לבקרת תכן הבנייה וביצוע הבנייה. בהתאם לחוק, יועברו סמכויות הגורמים המאשרים לעניין בקשה להיתר בניה, לרבות סמכויות משרד הבריאות בעניין זה, לבקרים מורשים אשר יועסקו כעובדי מכון הבקרה, בכפוף להסדרים שייקבעו בתקנות לפי סעיף 158כג(ב) לחוק לעניין חלוקת הסמכויות בין הגורמים המאשרים לבקרים המורשים במכוני הבקרה. במסגרת סעיף 158כא(א) לחוק והתקנות שהותקנו מכוחו, נקבעו דרישות הכשירות וההכשרה הנדרשות מבקר במכון בקרה. בהתאם לסעיף 158כב(א) לחוק, אשר תוקן בתיקון מס' 122 לחוק ונכנס לתוקף ביום 12.3.18, השר הממונה על הגורם המאשר, יקבע את תנאי הכשירות הנוספים הנדרשים מבקר מורשה לעניין אותו גורם מאשר, וכן רשאי הוא לקבוע תנאי הכשרה, לרבות הכשרה מעשית, השתלמות ובחינות הסמכה. מטרת תקנות אלה היא לקבוע את תנאי הכשירות וההכשרה הנוספים הנדרשים מבקרים אשר יהיו רשאים לשמש כבקרים מורשים לבריאות במכוני הבקרה.

תקנה 1: הגדרה ופרשנות

התקנות מבקשות להבהיר כי "בקר מורשה בריאות" הוא בקר במכון בקרה כמשמעותו בסעיף 158יט(ב) לחוק, אשר הוא גם בקר מורשה לנושאי בריאות, לפי סעיף 158כא(א)(1) לחוק.

תקנה 2: תנאי כשירות והכשרה

התקנה נועדה לקבוע את תנאי הכשירות וההכשרה הנוספים המצטברים הנדרשים מבקר מורשה בתחום הבריאות, מעבר לתנאי הכשירות שנקבעו לבקר לפי החוק.

תנאי הכשירות הנוספים נדרשים נוכח מורכבות ומקצועיות הידע הנדרשים מבקר מורשה בריאות לצורך מילוי תפקידו כבקר מורשה לענייני בריאות.

לאור האמור, מוצע לקבוע כי בתפקיד בקר מורשה בריאות יוכל לשמש רק מי שהוא בעל ניסיון מקצועי של חמש שנים לפחות בתחום תכנון מבנים או רישוי בנייה בתחומי מבני ציבור, עסקי מזון, קניונים, בתי מלון. בנוסף, תנאי הכשרה לבקר מורשה בריאות, הוא השתתפות בקורס הכשרה שיערך על ידי משרד הבריאות או באמצעות גוף פרטי המומחה בהכשרה מקצועית, בהתאם למתכונת שתיקבע על ידי המנהל, ובפיקוחו של המשרד. יוער כי בשלב הראשון, קורסי ההכשרה ייערכו מטעם המשרד, ובהמשך, במידת הצורך, תיבחן האפשרות של פתיחת קורסי הכשרה פרטיים.

קורס הכשרה יכלול הכשרה עיונית ובחינות סיום, ובנוסף הוא עשוי לכלול תרגול מעשי של בדיקת תכניות או תרגול מעשי אחר.

טיוטה 29.05.2018

עוד יצוין כי קורס הכשרה עשוי להיות לגבי סוג אחד של מבנים, שבדיקתם נדרשת במסגרת מתן היתר בנייה, או יותר. תעודת ההסמכה תינתן לבקר שיעבור בהצלחה את הקורס, בהתאם לסוג הקורס בו השתתף, ובקר יהיה כשיר לשמש כבקר מורשה בריאות רק לגבי סוג המבנים לגביהם הוא קיבל את תעודת ההסמכה.

תקנה 3: שמירת כשירות מקצועית

תקנה 3 נועדה להבטיח את השמירה על כשירות מקצועית של בקר מורשה בריאות. לצורך כך, מוצע לקבוע כי בקר מורשה בריאות יידרש להשתתף בהשתלמויות שייערכו על ידי המשרד מעת לעת, בהתאם להודעה שתימסר על ידי המשרד זמן סביר לפני מועד ההשתלמות. מובהר בתקנה כי בקר מורשה בריאות אשר לא ישתתף בהשתלמות לא יוכל לשמש כבקר מורשה בריאות, אלא בהתקיים התנאים הבאים:

אם טרם חלפו שנתיים מהמועד בו הפסיד את ההשתלמות, או לא עמד בדרישותיה – השלים השתתפותו בהשתלמות חלופית באותו נושא.

אם חלפו שנתיים מהמועד בו הפסיד את ההשתלמות – השלים השתתפות בהשתלמות חלופית באותו נושא, וכן עמד במבחן נוסף שייקבע על ידי המנהל.

תקנה 4: פקיעת כשירות

מוצע לקבוע בתקנה זו, כי בקר מורשה בריאות, אשר עמד בהצלחה בקורס הכשרה וקיבל תעודת הסמכה, אך לא עסק בפועל במשך 5 שנים רצופות או יותר בתפקיד האמור – כשירותו כבקר מורשה בריאות תפקע, והוא יידרש לעבור את קורס ההכשרה פעם נוספת בכדי לשמש בתפקיד בקר מורשה בריאות.

הערה: טיוטת התקנות פורסמה לראשונה להערות הציבור בתאריך 3 במאי 2018 ועקב הדחיפות לא כללה דו"ח RIA. כעת מצורף הדוח בהמשך להצעה זו, וכפי שהוחלט מראש, גם דוח מקוצר להערכת הנטל הרגולטורי. לכן, המועד להעברת הערות מוארך עד ליום 1 ביוני 2018

סיכום דוח מקוצר הערכת השפעת הרגולציה בנושא

תקנות התכנון והבניה (מכוני בקרה, תנאי
כשירות והכשרה נוספים של בקר מורשה
בריאות), התשע"ח - 2018

תאריך

02/05/2018

גורם מקצועי מחבר:

עמיר יצחקי, ראש המערך הארצי לבריאות הסביבה

AMIR.ITZHAKI@MOH.GOV.IL

אילנה טלר, מנהלת תחום ארצי בכירה תכנון ובנייה

ILANA.TALER@MOH.GOV.IL

גורם מקצועי לטיוב רגולציה:

נעם קושניר, אגף תכנון תקצוב ותמחור

NOAM.KUSHNIR@MOH.GOV.IL

זמין לעיון הציבור ב: WWW.MOH.GOV.IL

רקע

תיקון מס' 101 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: החוק) נועד בעיקרו לבזר את הסמכויות בין מוסדות התכנון וכן לייצל ולקצר את הליכי התכנון והרישוי. בין היתר, קבע התיקון כי יוקמו מכוני בקרה, כרכיב חדש בהליכי רישוי הבנייה, במטרה לערוך בקרת תכן ובקרת ביצוע.

מכוני הבקרה יפעילו בשירותם בקרים ובקרים מורשים לעניין מספר גורמים מאשרים, לרבות שר הבריאות וימלאו כל תפקיד אחר שיוטל עליהם על פי חוק בהתאם לסעיף 158 כג(א) לחוק;

1. לבקר מורשה יהיו נתונות הסמכויות של גורם מאשר, לפי החיקוק שלגביו הוא מורשה, למתן אישור,

לתיאום או להתייעצות בעניין בקשה להיתר וביצוע לפיו.

2. לבקר יהיו נתונות הסמכויות של רשות הרישוי לביצוע בקרת תכן ובקרת ביצוע במקום רשות הרישוי.

לפני כניסת תיקון החוק לתוקף כל הבקשות להיתר נבדקו ברשות הרישוי.

כמו כן, כל היתר בנייה לבנייני עסקים, מלאכות ותעשיות, או לבניינים המיועדים למטרות ציבוריות או בריאות ניתנו על ידי הועדה המקומית לאחר התייעצות עם רשות הבריאות, בהתאם לתקנה 22 בתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות).

לאחר כניסתו לתוקף של תיקון החוק בוטלה תקנה זו ותקנה חדשה קבעה כי מהנדס ועדה מקומית יפנה לקבלת מידע להיתר לבנייני עסקים, מלאכות ותעשיות, או לבניינים המיועדים למטרות ציבוריות, רק במקרים בהם לפי חוק רישוי עסקים נדרש אישור משרד הבריאות בהתאם לתקנה 16(ג) בתקנות התכנון והבניה (רישוי הבניה).

הבקר המורשה יבדוק את היתרי הבנייה או נספחי התכן שבדיקתם מחויבת לפי חיקוק, תכנית או דרישת משרד הבריאות בשלב המידע להיתר.

יצוין כי נכון למועד זה, טרם הוסדרה בתקנות חלוקת הסמכויות בין הבקרים המורשים במכוני הבקרה לבין הגורמים המאשרים, לעניין סוגים שונים של בניינים ועבודות.

עוד יובהר, כי בשלב זה, בהתאם לתיקון 122 לחוק (להלן "התיקון לחוק"), יחלו מכוני הבקרה לפעול לגבי בקשות להיתרים שעניינן הקמת בניין מגורים חדש כהגדרתו בסעיף 158 טו(א), אף אם לא פועלים בשירותם כל הבקרים המורשים לעניין גורם מאשר המנויים בסעיף 158 כא(א). בהמשך צפויים מכוני בקרה לפעול לגבי בקשות להיתרים שעניינן סוגים שונים נוספים של מבנים.

בשנה הראשונה הגשת בקשות להיתר לבקרת תכן ולבקרת ביצוע במכון הבקרה היא וולונטרית. מגיש בקשה להיתר יכול לבחור אם להגיש את בקשתו לבקרת תכן למכון הבקרה או לרשות הרישוי, כפי שנעשה עד כה, ללא

שינוי. היה ובחר בהגשת הבקשה להיתר למכון הבקרה ובמכון הבקרה בשלב זה אין בקר מורשה לאותו נושא, על מגיש הבקשה לדאוג להעביר מסמך על אישור, תיאום או התייעצות עם הגורם המאשר לאותו נושא למכון הבקרה.

עיקרי התקנות המוצעות

סעיף 158 כבר קבע, כי השר הממונה על גורם מאשר יקבע את תנאי הכשירות הנוספים הנדרשים מבקר וכן רשאי הוא לקבוע תנאי הכשרה לרבות הכשרה מעשית, השתלמות ובחינת הסמכה, לשם הרשאתו כבקר מורשה לעניין אותו חיקוק. בהתאם לכך, יש להתקין תקנות שעניינן תנאי הכשרה וכשירות של בקרים מורשים ולהכשיר אותם, על מנת שיוכלו למלא את עבודת משרד הבריאות במכון הבקרה.

המסמך הנ"ל עונה על השאלות הבאות:

- האם נוצר צורך בהוספת הכשרה מעבר לקבוע כיום בחוק?
- האם יש פער בין ההסמכה והתנאים הנדרשים מבקרים חיצוניים למשרד לבין הפנימיים (במקרים בהם יש כאלו)?
- האם מתכונת ההכשרה יכולה להיות חסם כניסה?
- האם התקנות עלולות להוביל לחסם כניסה לתחום עקב חוסר זמינות מבחינת תדירות הקורסים?

דרישות ההשכלה של בקר ובקר מורשה בריאות הן זהות ולא חל בהן שינוי. אולם, נדרשת העמקת הידע בתחומי העיסוק המיוחדים והמומחיות והמקצועיות של משרד הבריאות שאינם נמצאים בדרישות ההשכלה. כדי לגשר על פערי הידע, הוחלט על הכשרה ייעודית לבקר המורשה, ללא צורך בשינוי ההשכלה הבסיסית. בקר מורשה יכול להיות מי שהוא בעל ניסיון מקצועי של חמש שנים בתחום תכנון מבנים או רישוי בנייה בתחום מבני ציבור, עסקי מזון, קניונים ובתי מלון. בנוסף, עליו להשתתף בקורס ייעודי בפיקוח המשרד. היקף הלימודים הנדרש מבקר מורשה מצומצם באופן יחסי להשכלה הבסיסית שנדרשת מבקר. מאחר שאין היום בקרים חיצוניים למשרד, אין פער בתנאי ההסמכה של בקר מורשה. עבודת בדיקת ההיתרים מתבצעת היום ברובה על ידי אנשי המשרד במחוזות ובנפות המצויים בנושא ולא היה צורך להכשירם באופן מוסדר. מידי פעם היו נערכים ימי עיון והרצאות ספורדיות בנושא בקשות להיתר. בבחינת הנושא מחדש, המשרד רואה לנכון לערוך הכשרה מסודרת ומובנית לנושא האמור.

בקר מורשה בריאות יידרש להשתתף בהשתלמויות שייערכו על ידי המשרד, על מנת לשמור על הכשירות המקצועית. בקר מורשה שלא יעמוד בתנאי שמירת הכשירות המקצועית, לא ישמש כבקר מורשה בריאות עד שיסיים בהצלחה הליך חזרה לכשירות מקצועית.

המשרד ייערך להכנה של קורסים בתנאי אי ודאות לגבי היקף המשתתפים בו. המשרד יערוך את הקורסים בשלב הראשון גם בקבוצות קטנות של עשרה משתתפים. להערכת משרד הבריאות, תדירות הקורסים והיקף המשתתפים יהיו גדולים יותר בהתחלה ויתמננו בהמשך. בהתחלה יהיו קורסים שיחולקו לסוגי מבנים מסוימים ובהמשך קורס מקיף של כל סוגי המבנים. במידה ולא יהיה ביקוש, לא יתקיים קורס.

שיח עם בעלי עניין, עם מומחים ועם יחידים

תיקון 101 לחוק הוא זה שקבע את השינוי והחידוש באמצעות הקמת מכוני הבקרה, בקרים ובקרים מורשים. לאור זאת ולאור העובדה שהתקנות נגזרות ממנו, נערך שיח ממוקד ומצומצם בקרב משרדי הממשלה עם מינהל התכנון, רשות הכבאות וההצלה והמשרד להגנת הסביבה. אחד הנושאים המרכזיים שעלה במהלך השיח המשותף היה החשיבות של ניסיון העבודה של הבקר המורשה בתחומי העיסוק של המשרד. לאור מגבלות הזמן, נכון לזמן כתיבת הדו"ח, לא נערך שיח כולל ורחב יותר. הדו"ח וטיוטת התקנות פורסמו להערות הציבור ולהתייחסות באופן פרטני.

תועלות

הנטל הרגולטורי בתקנות המוצעות הוא מצומצם, לעומת התועלת למשק כתוצאה מהכשרת הבקרים המורשים לרמת מומחיות שתייעל את בחינת ההיבטים הבריאותיים לטובת בריאות הציבור והסביבה. הימצאות בקרים מורשים לבריאות במכון הבקרה הופכת את ההליך במכון הבקרה ליותר יעיל, יותר מהיר, פחות מסורבל והרבה יותר ברור עבור מגיש בקשה להיתר. כך, הרגולטור יוכל לעסוק ולהשקיע בנושאים נוספים במשרד שעד כה לא התפנה אליהם.

עלויות כספיות ממשלתיות

ההערכה היא כי עלות קורס מלא שיימשך מספר חודשים, שיכלול את כל המרכיבים, לקבוצה של עד 25 תלמידים לא תהיה גבוהה מ- 100,000 ₪. עלות זו תושט על משרד הבריאות ולא על הציבור. תחשיב זה לוקח בחשבון את הלוגיסטיקה וההוצאות השוטפות של הקורס, שכר מרצים, מקום הקורס וכיבוד ושתייה.

השתלמויות שנתיות שמשכן יהיה מספר שבועות כל שנה לא יעלו יותר מ- 20,000 ₪ בשנה. עלות זו תושט על משרד הבריאות ולא על הציבור. תחשיב זה לוקח בחשבון את הלוגיסטיקה וההוצאות השוטפות של הקורס, שכר מרצים, מקום הקורס וכיבוד ושתייה.